

Kommentaar: maikuisse jätkus lund ja suvesoojust

Ain Kallis, metereoloog

Tänavune lehekuu pakkus ilma ühest äärmusest teise – tuli nii lund kui ka suvist sooja ning päikesepaistet. Ebatavaliselt jahedat ilma kuu alguses kommenteeris Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi agrokliima osakonna juhataja Kulla Kivi: siin ei ole kedagi süüdistada, lihtsalt arktiline õhk, mis tuleb meile aprillis, pääses seekord siia poole tulema veel mai alguses. Õhk oli mõnel ööl päris külm (6,6 kraadi Väike-Maarjas ja Kuusikul). Ka kogu Eesti territooriumi keskmine õhutemperatuur mais oli vaid 7,7 kraadi, seega üle kahe kraadi alla normi.

Kõige soojem oli seekord Pärnu ümbruses (8,6 kraadi) ja Valgas (8,4 kraadi), jahedamad olid piiriäärsed alad Narva ja Ristna (7,0 kraadi). Kuu esimene dekaad oli poolsajandi külmem (Tartus vaid 3,0 kraadi), edasi hakkas õhk pikkamisi soojenema. Kui mitmel aastal on lehekuul esinenud üle 30-kraadist kuumust, siis tänavu tõusis 29. mail elavhõbedasammas 25,6 kraadini Valgas ja Võrus.

Mälestusväärseks tegi maikuu Lõuna- ja Lääne-Eesti maakondade elanikele 10. ja 11. kuupäeval sadanud nii tüse lumekate, mida õigel talvelgi näha ei õnnestu. Paksu pahandust tekitati nii põllumajandusele, aednikele kui ka elektrivõrkudele. Jahe ilm takistas eriti kartulipanekut. Teatavasti soovivad agronoomid seda tööd teha siis, kui kümne sentimeetri sügavusel on muld soojenenud 7–8 kraadini. Kui möödunud aastal oli maa tahe ja küps juba aprilli lõpul, siis tänavu hilines kartulipanek üle poole kuu. Vanarahva tarkuse kohaselt saab seda aega määrata tunduvalt lihtsamalt: kas toomingate õitsemise järgi või siis, kui kannatab palja tagumikuga mullal istuda. Tõraveres näiteks oli esimene sobiv päev selleks tegevuseks 15. mai, kui termomeetrid näitasid mulla pinnal 26 kraadi ja kümne sentimeetri sügavusel 7 kraadi. Fenoloog Rein Ahase andmeil hakkasid toomingad õitsema Lõuna-Eestis 12. mail, põhja pool kuus päeva hiljem.

Teine põllutöid raskendav tegur oli mulla niiskusenappus. Kogu Eesti kohta tuli keskmiselt 22 millimeetrit sademeid, ligi kaks korda vähem kui möödunud aastal. Neljal päeval langes ka suhteline õhuniiskus alla 30 protsendi. Metsad on endiselt krõbisev-kuivad. Kui poleks lumerohket varakevadet, oleks asi hoopis hull. Sageli pikeneb selline kuiv periood poolde juunisse.